

Regeringens arbetsmiljöstrategi 2016-2020

Rasmus Cruce Naeyé, politiskt sakkunnig
Arbetsmarknadsdepartementet

Riktning, reformer och resultat

Arbetsmiljöstrategin höjer ambitionsnivån

Tre prioriterade områden:

- 1. Nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsolyckor**
- 2. Ett hållbart arbetsliv**
- 3. Psykosocial arbetsmiljö**

Dialogforum för arbetsmiljö

- **En bättre kontinuerlig dialog med arbetsmarknadens parter inom ramen för arbetsmiljöstrategin.**

Kraftig förstärkning av resurserna

- **Över 100 miljoner kr mer till arbetsmiljöpolitiken varje år**
- **Arbetslivsforskningen har stärkts**
 - 2018 handlar det sammantaget om ca 70 miljoner kr till arbetslivsforskningen.

1.

Nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsolyckor

Uppdrag till Arbetsmiljöverket:

- **Förstärkt tillsyn över företag som bryter mot arbetsmiljöregelverket (osund konkurrens) inkl. särskilda informationsinsatser**
- **Analys av dödsolyckor ur ett genusperspektiv**
- **Olycksförebyggande åtgärder arbete på och vid väg**
- **Utländska arbetstagare inom gröna näringen**
- **Marknadskontroll – motverka osund konkurrens**
- **Myndighetsgemensamt uppdrag angående information till utländska arbetstagare, arbetsgivare och egenföretagare**

Olycksförebyggande åtgärder för arbetstagare som arbetar på och vid väg

- **Bakgrund**: Transport och magasinering ligger varje år högt när det gäller dödsolyckor bland förvärvsarbetande. Mer än vart femte dödsfall är en vägtrafikolycka.
- **Uppdraget**: Att i samarbete med Trafikverket och Transportstyrelsen klargöra riskförhållanden och särskilt riskutsatta yrkesgrupper samt att ta fram ett gemensamt förslag till olycksförebyggande åtgärder.

Utländska arbetstagare inom gröna näringen

- **Bakgrund**: Totalt 25 arbetstagare och 47 egenföretagare omkom i arbetsolyckor inom jordbruk, skogsbruk och fiske under perioden 2007–2014. Andelen utländska arbetstagare inom de gröna näringarna har ökat de senaste åren.
- **Uppdraget**: Att i samråd med Kemikalieinspektionen, länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen analysera hur informationen till utländska arbetstagare kan förbättras samt ta fram och sprida denna information till både arbetstagare och arbetsgivare.

Marknadskontroll – motverka osund konkurrens

- **Bakgrund**: Arbetsmiljöverket har under flera år genomfört inspektioner för att motverka osund konkurrens. Regeringen bedömer det som viktigt att vidareutveckla detta arbete.
- **Uppdraget**: Att analysera vilka branscher och produktslag som har störst problem med bristande produktsäkerhet samt att identifiera de aktörer som verket ska rikta sina insatser mot för att få bäst effekt i marknadskontrollarbetet.

Myndighetsgemensamt uppdrag angående information till utländska arbetstagare, arbetsgivare och egenföretagare

- **Bakgrund**: Det finns behov av samlad och lättillgänglig information för att säkerställa efterlevnad av bl.a. arbetsmiljöreglerna när det gäller utländska aktörer. Detta gäller även andra regelverk och myndigheter.
- **Uppdraget**: Har följts upp genom ett nytt uppdrag till Svenska institutet att leda och samordna framtagandet av en webbportal med information och länkar till andra myndigheters hemsidor. Senast 1 augusti 2018 ska en första version vara publicerad.

Åtgärder mot arbetslivskriminalitet

- **Över 100 nya inspektörer på Arbetsmiljöverket**
- **Nytt uppdrag till åtta myndigheter att stärka arbetet mot fusk och brottslighet i arbetslivet (18 miljoner kr/år under tre år)**
- **Omlokalisering till Mölndal**
- **Entreprenörsansvar i bygg- och anläggningsbranschen**
- **Personalliggare**
- **Rivit upp lex Laval**

Så vill myndigheterna sätta stopp för svartjobb på byggplatser

Ekonomi

Ett av fem företag känner sig tvungna att fuska för att överleva

DN, 180409

Razzior mot nio byggarbetsplatser

Flera fallrisker, 20 personer som arbetade utan arbetstillstånd och ekonomisk brottslighet. Det blev resultatet när Arbetsmiljöverket, Polisen och Skatteverket genomförde razzior på nio byggarbetsplatser.

22 MAJ 2017 KL 15:27

Byggnadsarbetaren, 170522

DN, 170923

Razzior avslöjar hänsynslöst utnyttjande av papperslösa

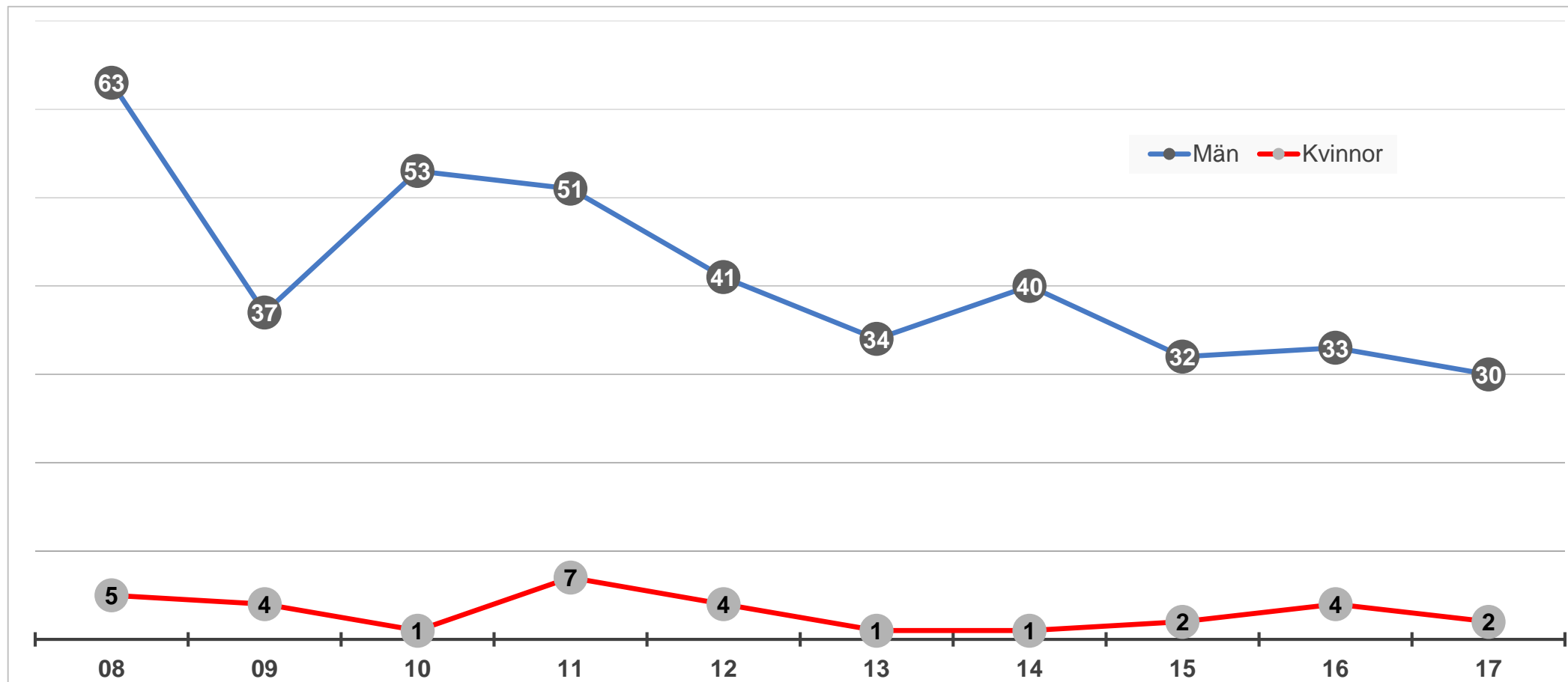
Nära 400 razzior och tillslag mot skuggsamhällets exploatering och missbruk av utländsk arbetskraft. Det är facit av de senaste 14 månadernas samarbete mellan Gränspolisén, Arbetsmiljöverket och Skatteverket och en rad andra myndigheter.

Regeringen och myndigheterna har inlett ett veritabelt krig mot arbetsmarknadens brottslingar. Sedan årsskiftet har insatstakten trefaldigats.

DN, 180409

Antal dödsolyckor

2. Ett hållbart arbetsliv

Riskfaktorer för att lämna arbetslivet i förtid:

- ***Den psykosociala arbetsmiljön:*** låg kontroll tillsammans med höga krav, dåligt socialt stöd.
- ***Den fysiska arbetsmiljön:*** påfrestande, belastande och ergonomiskt bristfälliga arbetsmiljöer.
- ***Arbetets innehåll:*** repetitiva och monotona uppgifter (lågutbildade), kontaktyrken (låg- och högutbildade).

Källa: Arbetsmiljöverkets kunskapssammanställning 2014:8

2. Ett hållbart arbetsliv

Uppdrag till Arbetsmiljöverket:

- **Kompletterande urvalskriterium för tillsyn**
- **Kunskapssammanställning om nya sätt att organisera arbetet**
- **Tillsyn inom bemanningsbranschen**
- **Arbetsgivares anpassnings- och rehabiliteringsarbete**

Kompletterande urvalskriterium för tillsyn

- **Bakgrund**: 14 procent av arbetstagarna i åldern 50–64 år tror sig inte eller är osäkra på om de kommer kunna arbeta fram till ”ordinarie” pensionsålder inom sitt nuvarande yrke.
- **Uppdraget**: Att analysera möjligheten att ta fram ett urvalskriterium för tillsyn med fokus på att synliggöra eventuella branscher och arbetsställen där det finns ett tidigt utträde som kan relateras till arbetsmiljöfaktorer.

Kunskapssammanställning om nya sätt att organisera arbetet

- **Bakgrund**: Det moderna arbetslivet medför nya utmaningar samtidigt som mer traditionella arbetsmiljöproblem kvarstår. Nya sätt att erbjuda tjänster och varor gör det svårare än tidigare att definiera förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.
- **Uppdraget**: Att ta fram en kunskapssammansättning om arbetsmiljörisker relaterat till nya sätt att organisera arbetet, såsom ökat användande av underleverantörer, digitalt arbete, delningsekonomi och s.k. crowd-work.

Tillsyn inom bemanningsbranschen

- **Bakgrund:** Bemanningsbranschen ökar i omfattning och utbredning samtidigt som inhyrd personal är överrepresenterad i yrken och branscher där arbetsförhållanden är riskfyllda. Arbetsmiljöverket gjorde en särskild tillsynsinsats 2010–2011 men branschen är i ständig utveckling och förändring.
- **Uppdraget:** Att genomföra informations- och tillsynsinsatser som riktar sig till bemanningsanställda, bemanningsföretag och företag som hyr in arbetskraft.

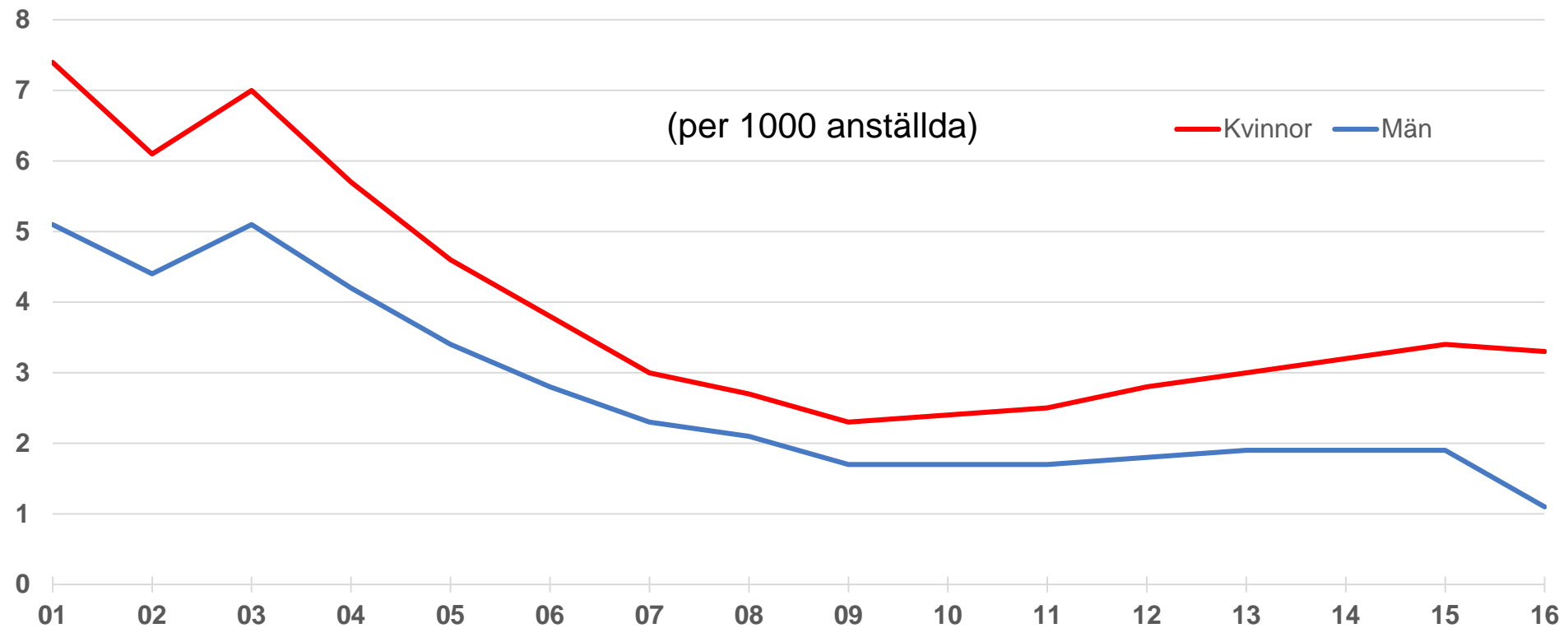

Arbetsgivares anpassnings- och rehabiliteringsarbete

- **Bakgrund**: För att minska sjukfrånvaron är det viktigt att säkerställa att arbetsgivaren tar sitt rehabiliteringsansvar och att människor får adekvat stöd och hjälp. Detta är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- **Uppdraget**: Att analysera tillsynsresultaten när det gäller arbetsgivarens anpassnings- och rehabiliteringsarbete. Syftet med uppdraget är att få en samlad bild av hur tillsynsresultaten ser ut inom detta område.

Antal anmälda arbetssjukdomar

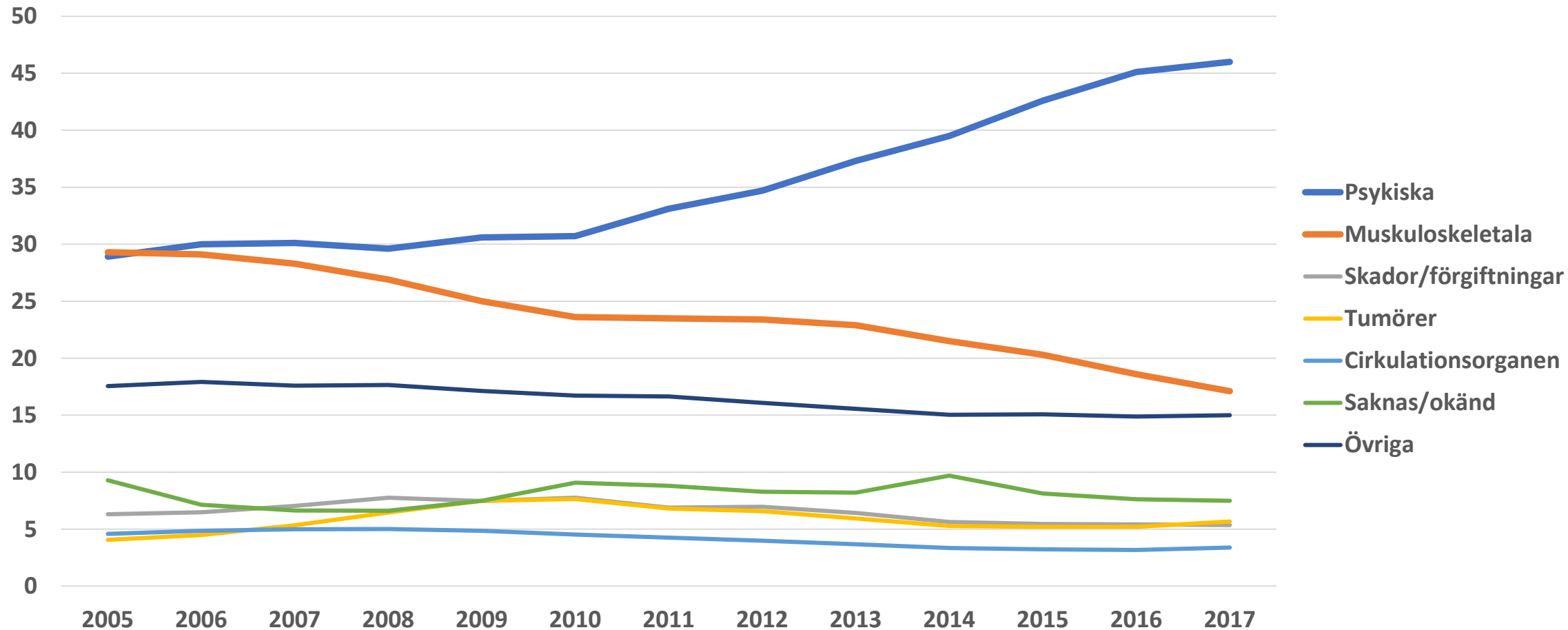
3. Psykosocial arbetsmiljö

Uppdrag till Arbetsmiljöverket:

- **Vägledning om gränslöst arbetsliv**
- **Förstärkt tillsyn och genomförande av kommunikationsinsatser beträffande arbetstid**
- **Tillsyn av psykosocial arbetsmiljö inom äldreomsorgen**
- **Kartläggning beträffande arbetsmiljö inom hushållsnära tjänster**

Sjukfall efter diagnos 2005-2017, andelsfördelning

Vägledning om gränslöst arbetsliv

- **Bakgrund**: Inom delar av arbetsmarknaden suddas gränsen mellan arbetsliv och privatliv ut. Sverige är det land inom EU som har störst andel arbetstagare med möjlighet att använda flexibla arbetstider.
- **Uppdraget**: Att i samråd med arbetsmarknadens parter ta fram en vägledning om arbetsmiljöutmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv.

Förstärkt tillsyn och genomförande av kommunikationsinsatser beträffande arbetstid

- **Bakgrund**: Arbetstidens omfattning och förläggning kan inte bara leda till psykisk ohälsa. Övertid och skiftarbete kan också ge ökad risk för stroke och hjärt-kärlsjukdomar.
- **Uppdraget**: Att genomföra utökad tillsyn av arbetstid och arbetstidsrelaterad arbetsmiljöproblematik samt särskilda informationsinsatser med inriktning på arbetstid och psykosocial arbetsmiljö i samband med ikraftträdandet av ny AFS.

Tillsyn av psykosocial arbetsmiljö inom äldreomsorgen

- **Bakgrund:** Både kvinnor och män verksamma inom yrken där de arbetar nära brukare (s.k. kontaktyrken) har en betydligt högre risk att bli sjukskrivna med psykiatrisk diagnos än andra jämförbara yrkesgrupper.
- **Uppdraget:** Att genomföra en särskild tillsynssatsning av arbetsmiljön inom äldreomsorgen (inkl. hemtjänst) med särskilt fokus på psykosocial arbetsmiljö, stress samt arbetstagarnas möjligheter till inflytande och delaktighet.

Kartläggning beträffande arbetsmiljö inom hushållsnära tjänster

- **Bakgrund**: Antalet anställda inom tjänster för vilka s.k. rut-avdrag kan göras har ökat kraftigt på kort tid. Organisationsgraden är låg och kollektivavtal saknas ofta. Tjänster utförda av personliga assistenter anlitade av brukaren har liknande problembild.
- **Uppdraget**: Att ta fram en kartläggning om arbetsmiljöförhållanden inom hushållsnära tjänster, i syfte att skapa ett bättre kunskapsläge över branschens utmaningar ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö

- **Föreskrifterna började gälla den 31 mars 2016.**
- **Den organisatoriska arbetsmiljön gäller frågor om ledning och styrning, kommunikation, delaktighet, handlingsutrymme, fördelning av arbetsuppgifter samt krav, resurser och ansvar.**
- **Den sociala arbetsmiljön handlar om villkor och förutsättningar för arbetet som inkluderar socialt samspel, samarbete och socialt stöd från chefer och kollegor.**

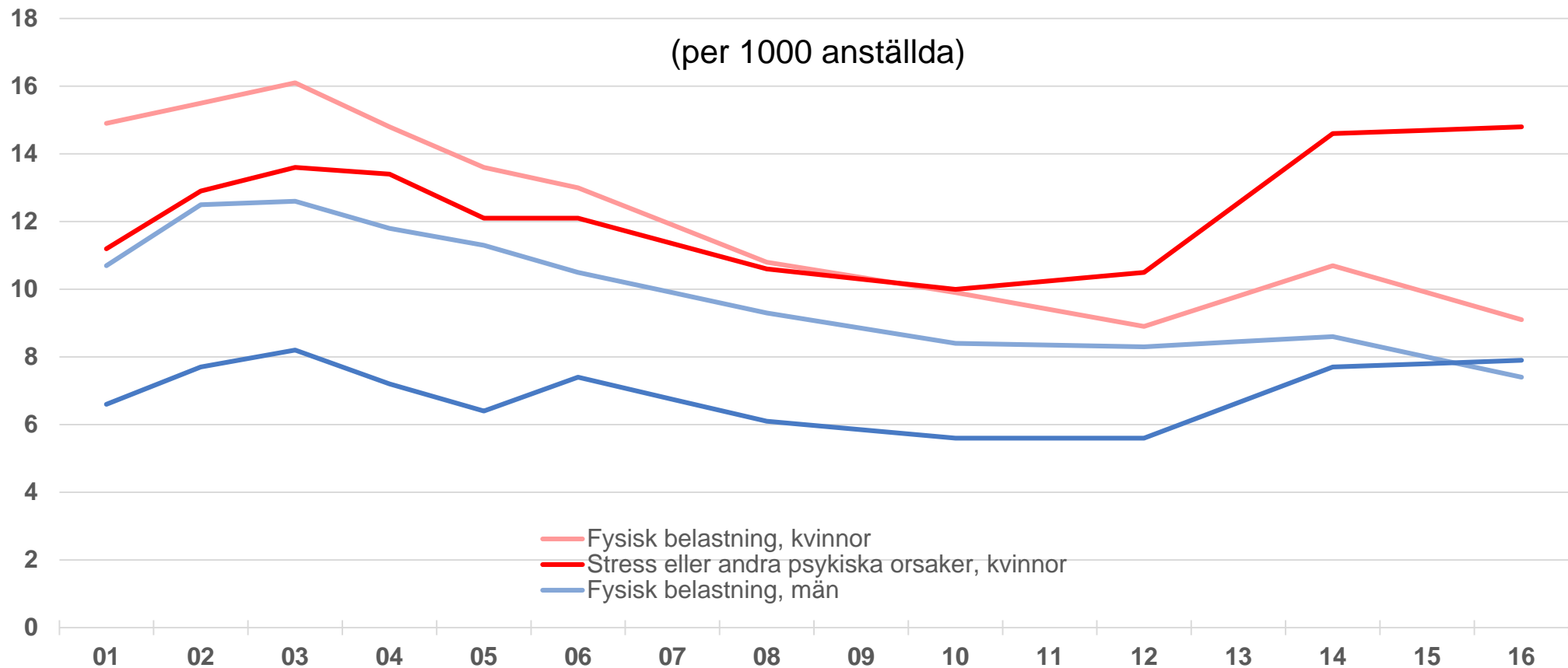

#MeToo

- **Informationssatsning mot sexuella trakasserier**
- **Ytterligare resurser i vårbudgeten**
25 miljoner kronor till Arbetsmiljöverket
- **Stärkt skydd för visseblåsare**
- **Stärkt meddelarskydd**
- **Sanktioner mot diskriminering**

Arbetsorsakade besvär fysisk belastning, stress eller andra psykiska orsaker

Två nya utredningar tillsattes

**1. Ett arbetsliv i förändring – hur påverkas ansvaret för arbetsmiljön?
(SOU 2017:24)**

**2. Ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö
(SOU 2017:28)**

Starkt stöd för centrum för arbetsmiljöfrågor

Rungande ja till nytt arbetsmiljöcentrum

2017-09-11 00:00

Av: Karin Nilsson

0

Kunskap. LO, Svenskt Näringsliv, TCO, Saco och PTK välkomnar att det nu finns ett förslag om ett nytt arbetsmiljöcentrum. Alla vill de se en egen myndighet.

Arbetarskydd, 170911

DN, 170827

Myndigheten för arbetsmiljökunskap

- **Inrättas 1 juni 2018**
- **Placeras i Gävle**
- **Budget: 35 miljoner kr/år**
- **Viktigaste uppgifterna:**
 - **Sammanställa och sprida kunskap om arbetsmiljö**
 - **Utvärdera arbetsmiljöpolitiken**
 - **Utbildning av företagsläkare och riktlinjer för företagshälsovård**

Halvtidsavstämning!

Tre tematiska delmöten under våren

1. Nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsplatsolyckor
2. Ett hållbart arbetsliv
3. Psykosocial arbetsmiljö

23 maj – summerande dialogforum

Synpunkter och frågor

rasmus.cruce.naeye@regeringskansliet.se

072-544 39 91